

OPSERVATORIJ ZA ILEGALNE EKONOMIJE U JUGOISTOČNOJ EVROPI

IZDANJE

21 MAJ
2025

Izdvajamo iz sadržaja

Balkanski kriminalci uključeni u krijumčarenje velikih razmera preko Hamburga.

Kriminalne grupe sa Zapadnog Balkana pojavile su se kao ključni igrači u krijumčarenju kokaina preko luke Hamburg — trećeg po veličini čvorišta kontejnera u Evropi. I mreže koje govore albanski i grupe slovenskog govornog područja sada koordiniraju sofisticiranim operacijama krijumčarenja iz Južne Amerike i imaju dobro razvijene sisteme za izvlačenje kokaina iz kontejnera i njegovu distribuciju širom Evrope. Uprkos rekordnim zaplenama, ove kriminalne mreže pokazuju izuzetnu otpornost i prilagodljivost. Iako su nemačke vlasti napravile određene korake ka poboljšanju bezbednosti luka, i dalje postoje značajni nedostaci u rešavanju korupcije i razvoju efikasne koordinacije sa balkanskim agencijama za sprovođenje zakona.

Internacionalizacija krijumčarenja migranata kroz Balkan.

Zapadnobalkanska ruta postala je ključni migracioni koridor ka Evropskoj uniji, sa kriminalnim mrežama koje razvijaju sofisticirane operacije krijumčarenja kako bi olakšale kretanje duž ove rute, uglavnom iz zona konflikta. Krijumčarenje migranata postaje sve više internacionalizovano, uključujući različite aktere koji često dolaze iz redova migranata, uključujući krijumčare iz Iraka, Sirije, Avganistana, Maroka, Alžira, Turske i Holandije, koji sarađuju preko granica. Evropol je uspostavio regionalne radne grupe i operativna partnerstva sa zemljama duž rute, ali su potrebne jače mere za ometanje finansijskih tokova koji održavaju ove mreže, uključujući poboljšano praćenje profita od krijumčarenja i pooštrenu regulativu nad neformalnim platnim sistemima.

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

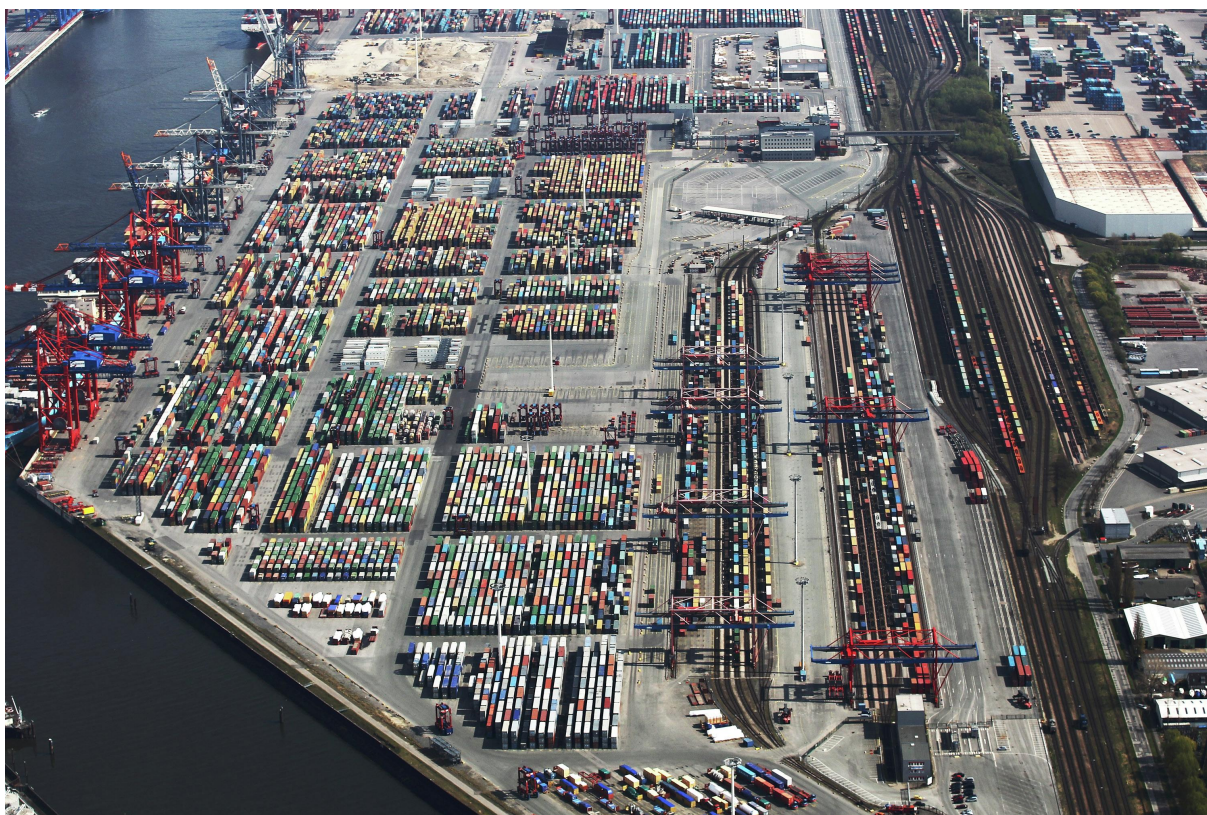
Balkanski kriminalci uključeni u krijumčarenje velikih razmera preko Hamburga.

Hamburg, glavni lučki grad na severu Nemačke, služi kao ključna ulazna tačka za kokain koji se krijumčari iz Latinske Amerike u Evropu jer ima strateški geografski položaj i veliki obim kontejnerskog saobraćaja. Deo prometa kokaina kroz luku pokreću balkanske kriminalne mreže. Iako nemačke i međunarodne vlasti nastoje da reše taj problem, potrebni su pojačani naponi, uključujući ulaganja u smanjenje saučesništva lučkog osoblja i veću koordinaciju sa balkanskim organima za sprovođenje zakona i lučkim vlastima.

Luka Hamburg na reci Elbi, poznata kao nemačka kapija ka svetu, obradila je 7,7 miliona kontejnera 2023. godine, što je po prometu čini trećom najvećom evropskom lukom.¹ Te godine je nemačka policija zaplenila rekordne 43 tone kokaina širom zemlje,² od čega su skoro 34 tone — gotovo 80% — presreli samo u

luci Hamburg.³ Broj aktuelnih ozbiljnih i međunarodnih istraga droge u ovom gradu porastao je 2023. godine na rekordnih 111, što predstavlja porast od skoro 30% u odnosu na 2022. godinu.⁴

Iako je značaj Hamburga u međunarodnom krijumčarenju kokaina dobro dokumentovan,⁵ uloga balkanskih kriminalnih mreža ostaje relativno neistražena. Ove mreže, koje se sastoje od grupa koje govore albanski jezik, a koje uglavnom predvode Albanci iz Albanije i sa Kosova, i grupa koje govore slovenske jezike i koje predvode uglavnom Srbi i Crnogorci, veoma su vešte u koordinaciji doslednih isporuka kokaina iz Južne Amerike u Evropu, oslanjajući se kako na luku u Hamburgu tako i na sam grad.

Nemačka vlada izveštava da se u luci Hamburg zaplena kokaina — koji je često skriven u kontejnerima — više nego utrostručila: sa 9,5 tona 2019. godine na 33,9 tona 2023. godine.

Fotografija: Andreas Rentz via Getty Images

Na primer, u decembru 2024. godine, crnogorska policija je uhapsila tri Crnogorska državljanina optužena za krijumčarenje 509 kilograma kokaina na državnom crnogorskom teretnom brodu *Budva*, čime se ponovo aktivirao slučaj visokog profila koji datira skoro pet godina unazad.⁶ Kokain je, kako se izveštava, bio utovaren u brazilskoj luci Santos i skriven u rasutom šećeru namenjenom za Kazablanku u Maroku. Iako je šećer istovaren u Kazablanci, kokain je ostao skriven na brodu, koji je nemačka policija zaplenila po dolasku u Hamburg u maju 2020. godine.⁷ Osumnjičeni su odlučili da se brane ćutanjem pred crnogorskim tužilaštvom.⁸

Jedan od uhapšenih u Crnoj Gori u decembru 2024. godine, Mladen Radulović, prethodno je bio pritvoren u Hamburgu u periodu od maja do novembra 2020. godine u vezi sa istim slučajem. Međutim, pušten je iz nemačkog pritvora zbog nezakonitog zadržavanja u pritvoru, prema stavu njegovog pravnog tima.⁹

U novembru 2024. godine, albanske vlasti izručile su Nemačkoj Princa Dobrošija – etničkog Albanca sa Kosova optuženog za izvođenje operacija krijumčarenja kokaina velikih razmera kroz luku Hamburg – nakon što

su ga uhapsile u Tirani.¹⁰ Hamburški tužioci optužili su ga za saučesništvo u 11 incidenata krijumčarenja koji su uključivali ukupno oko 10 tona kokaina, navodi nedeljnik *Die Zeit*.¹¹ Dobroši je takođe na meti albanskog Specijalnog tužilaštva za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala (SPAK), koje je zaplenilo deo njegove imovine u martu 2024. godine zbog toga što je finansirana krijumčarenjem kokaina.¹² Njegova kriminalna prošlost datira iz devedesetih godina.¹³

U septembru 2024. godine, hamburška policija zaplenila je više od 2 tone kokaina skrivene u kutijama za banane u transportnom kontejneru u blizini luke.¹⁴ Ova operacija je dovela do hapšenja 12 osumnjičenih, starosti od 21 do 43 godine, iz Nemačke, Turske, Avganistana, Iraka, Sirije, Albanije i Indije. Neki od uhapšenih su već bili poznati policiji za krivična dela povezana sa drogom.¹⁵ Prema istraživaču koji je specijalizovan za praćenje albanskih kriminalnih organizacija, ova zaplena otkrila je moguću operaciju sufinansiranja, osmišljenu tako da omogući da više grupa dele prihod po dolasku kokaina u evropske luke.¹⁶ Albanske grupe aktivno učestvuju u takvim aranžmanima, što pokazuje kooperativnu i transnacionalnu prirodu operacija trgovine drogom.¹⁷

Nemačka policija je izložila 2 tone kokaina zaplenjene u luci Hamburg u septembru 2024. godine.

Fotografija: Picture Alliance via Getty Images

Statistika organa za sprovođenje zakona potvrđuje snažno prisustvo balkanskih kriminalnih grupa u Nemačkoj. Prema podacima Federalne kancelarije kriminalističke policije, 2022. i 2023. godine, državljani Albanije i Srbije bili su među prvih pet nacionalnosti osumnjičenih za umešanost u organizovani kriminal u Nemačkoj.¹⁸ Broj osumnjičenih srpskih državljana se 2023. godine gotovo utrostručio u odnosu na 2022. godinu — porastao je sa 165 na 450, dok je broj osumnjičenih albanskih državljana porastao sa 254 na 285.¹⁹

Organi za sprovođenje zakona, izveštaji medija i izvori civilnog društva u Hamburgu ukazuju na to da se grupe koje govore albanski jezik percipiraju kao vidljivije u gradu i luci Hamburga od grupa koje govore slovenske jezike. Ova povećana vidljivost je verovatno povezana sa njihovim dugotrajnijim prisustvom u gradu. Međutim, to ne znači nužno da balkanske kriminalne mreže imaju jače prisustvo u Hamburgu od drugih nacionalnih ili međunarodnih kriminalnih aktera. Prema istraživaču koji pažljivo prati evropski organizovani kriminal, njihova veća vidljivost mogla bi da proizlazi iz njihovog aktivnog angažovanja na operativnom nivou, što ih čini izloženijim aktivnostima organa za sprovođenje zakona.²⁰

Grupe koje govore albanski jezik

Prema iskusnom lokalnom istraživačkom novinaru, albanske kriminalne mreže prisutne su u Hamburgu od osamdesetih godina,²¹ posebno u trgovini drogom i seksualnoj eksploataciji. Nemačke vlasti su 2023. godine pokrenule 38 krivičnih istraga usmerenih uglavnom na albanske kriminalne grupe, uključujući 23 slučaja usredsređena na trgovinu kokainom i 15 slučajeva koji uključuju nezakonite operacije u vezi sa kanabisom.²²

Smatra se da je kriminalno prisustvo etničkih Albanaca u Hamburgu započelo sa klanom Osmani sa Kosova, koji je uspostavio uporište u gradu osamdesetih godina.²³ Do devedesetih godina prošlog veka pojavile su se dodatne albanske kriminalne grupe, koje su se prvenstveno fokusirale na seksualnu eksploataciju, posebno u četvrti crvenih fenjera u Hamburgu. Prema lokalnom novinaru, do 2000. godine bogatstvo klana Osmani procenjeno je na 100 miliona evra, uključujući značajna ulaganja u nekretnine, posebno u okruhu crvenih fenjera u Hamburgu.²⁴

Međutim, navodni član klana Baškim Osmani tvrdi da je njegovo bogatstvo izgrađeno isključivo legitimnim investicijama u Hamburgu, a kasnije i u Španiji. U intervjuu za hrvatski list *Nacional*, objavljenom u avgustu 2007.

godine, Baškim je izjavio da je njegova porodica izgradila značajno bogatstvo u Nemačkoj delimično kroz ulaganja u nekretnine i političke veze.²⁵ Lokalni istraživački novinar tvrdio je da su im političke veze porodice u Hamburgu omogućile da dugi niz godina rade ispod radara organa za sprovođenje zakona,²⁶ koji se decenijama borio da izgradi uspešan slučaj protiv klana Osmani.

Međutim, u februaru 2022. godine, Baškim Osmani je uhapšen u Hrvatskoj u okviru operacije kojom je koordinirao Evropol, a koja je uključivala racije u šest evropskih zemalja u kojima je 45 osumnjičenih uhapšeno zbog sumnje da pripadaju mreži za distribuciju kokaina povezanoj sa Južnom Amerikom.²⁷ Važni obaveštajni podaci o sumnjivim operacijama grupe u Hamburgu i šire navodno su dobijeni dekodiranjem Encrochat-a, šifrovane platforme za razmenu poruka koju koriste kriminalci.²⁸

Osumnjičeni koji pretežno govore albanski jezik optuženi su za krijumčarenje više tona kokaina u Evropu preko velikih luka. Baškim Osmani je prebačen na Majorku i stavljen u pritvor pre suđenja. Optužen je za članstvo u kriminalnoj organizaciji i pranje novca.²⁹ Međutim, u junu 2022. godine, dnevne novine *Majorca Daily Bulletin* izvestile su da je pušten na slobodu nakon što je platio kauciju od 400.000 evra. Njegov advokat je na sudu tvrdio da protiv njega nije bilo „dokaza”.³⁰

Ekspert za drogu iz Hamburga objasnio je da su albanski kriminalci, zajedno sa turskim i kurdskim grupama, ključni igrači u trgovini kokainom na veliko. „Albanci su odgovorni za izvlačenje kokaina iz luke”, primetio je ovaj ekspert.³¹ U oktobru 2023. godine, nemačka policija uhapsila je tri državljanina Albanije u Hamburgu zbog sumnje da su bili umešani u trgovinu kokainom velikih razmera.³² Prema navodima hamburške carine i lokalnih tužilaca, osumnjičeni su radili u luci i imali pristup kontejnerima. Tokom ove operacije, policija je zaplenila skoro 240 kilograma kokaina skrivenih u kontejneru koji je došao iz Južne Amerike.³³

Grupe koje govore slovenske jezike

Za razliku od njihovih albanskih kolega, kriminalnim grupama koje govore slovenske jezike nedostaje dugotrajno prisustvo u Hamburgu i njegovoj luci. Njihove aktivnosti u ovom gradu prvi put su primećene 2010. godine, što je označilo noviji razvoj uticaja balkanskih kriminalnih mreža.

Jedan od najranijih slučajeva otkrivenih od strane organa za sprovođenje zakona koji povezuje slovenske grupe, trgovinu kokainom i luku Hamburg datira iz 2019. godine i uključuje Petra Ćosića, poznatog kao Šarac, hrvatskog državljanina. Ćosić, bivši oficir specijalnih snaga, bio je centralna ličnost u balkanskoj trgovini drogom i pouzdani saradnik Darka Šarića.³⁴ „Njihova povezanost navodno datira iz 1989. godine kada su zajedno služili vojsku i predstavlja partnerstvo izgrađeno na decenijama poverenja”, objasnio je iskusni izveštač o kriminalu iz Hrvatske.³⁵

Šarić, koji je iz Crne Gore, ali ima srpski pasoš, predvodio je široku mrežu krijumčarenja kokaina iz Južne Amerike u Evropu. U novembru 2020. godine, apelacioni sud u Srbiji potvrdio je kaznu zatvora od 15 godina koja je izrečena Šariću dve godine ranije zbog njegove uloge u trgovini 5,7 tona kokaina 2008. i 2009. godine.³⁶ Ćosić je rukovodio logistikom i nadgledao distribuciju droge za Šarića, posebno u Hrvatskoj. Ćosić je uhapšen 2011. godine tokom operacije „Dogma” zbog krijumčarenja najmanje 368 kilograma kokaina,³⁷ a nakon toga je osuđen na četiri godine zatvora.³⁸ Hrvatska, Crna Gora i Srbija bile su ključna mesta u njihovim operacijama i služile su kao glavna čvorišta za prebacivanje kokaina u Evropu i pranje novca. Njihova saradnja naglašava princip po kom balkanske kriminalne mreže strateški iskorišćavaju ranjivosti ovog regiona.

Veza između Ćosića i luke Hamburg može da se prati do decembra 2019. godine. Hrvatski tužioci su u aprilu 2023. godine tvrdili da je Ćosić nadgledao pošiljku tone kokaina kojom se droga prenosila iz Kolumbije preko Ekvadora u Evropu.³⁹ U luci Gvajakil u Ekvadoru, 500 kilograma kokaina skriveno je u transportnom kontejneru na brodu *MSC Zlata R* i prevezeno u Evropu preko Antverpena i Hamburga.

Napori da se izvuče ovaj kokain u Antverpenu bili su neuspešni, zbog čega su krijumčari odlučili da prebace kontejner na brod *Joanna* radi daljeg transporta u Hamburg. Po dolasku kokaina u Hamburg, kriminalci su pristupili kontejneru nakon što je napustio luku i uspešno izvukli kokain. Od 500 kilograma, 350 je prodato za oko 28.000 evra po kilogramu. Preostalih 150 kilograma, kako se izveštava, zadržali su operativci koji su izvukli pošiljku u luci Hamburg kao plaćanje u naturi.⁴⁰

Drugi navodni ključni igrač na slovenskoj strani balkanskih kriminalnih mreža je kartel Tito i Dino, na čelu sa Edinom Gačanimom, državljaninom Bosne i

Hercegovine koji ima holandski pasoš.⁴¹ Holandski tužioci sumnjaju da je ovaj kartel omogućio krijumčarenje oko 1,8 tona kokaina kroz luku Hamburg 2020. godine, pri čemu je Holandija bila krajnja destinacija.⁴² Američka vlada je identifikovala Gačanina kao jednog od najvećih svetskih krijumčara droge.⁴³ Njegova grupa je održavala snažne saveze sa drugim velikim kriminalnim organizacijama, uključujući grupu Kinahan iz Irske i holandsko-marokansku mafiju Mokro,⁴⁴ učvršćujući svoj uticaj širom Evrope i dalje.

Hamburg je takođe istaknut u slučaju povezanim sa Crnom Gorom kao skupa ulazna tačka za isporuke kokaina iz Južne Amerike u Evropu. Presretnute šifrovane komunikacije na platformi Sky ECC navodno su otkrile da je Radoje Zvicer, osumnjičeni vođa Kavačkog klana — jedne od najmoćnijih crnogorskih kriminalnih organizacija — razgovarao o svojim vezama u Hamburgu kao opciji za izvlačenje kokaina iz luke. Međutim, kako se izveštava, Zvicer je izrazio zabrinutost zbog visokih troškova, navodeći da su saradnici u Hamburgu zahtevali 25% ukupne vrednosti pošiljke kokaina, što je navodno smatrao preteranim.⁴⁵

Luka Hamburg je neosporno ključno čvorište za krijumčarenje kokaina u Evropu i privlači niz kriminalnih mreža zbog svog strateškog položaja i marži koje donose visok profit. Iako su balkanske kriminalne grupe duboko uključene u luku i grad, organi za sprovođenja zakona u Hamburgu kažu da one nisu poznate po nasilnim metodama u Hamburgu.⁴⁶ Umesto toga, one se diskretno fokusiraju na sofisticiranu logistiku i strateška partnerstva kako bi olakšale krijumčarenje i distribuciju droge. „Trenutno aktivne kriminalne organizacije u Hamburgu su multinacionalne”, objasnio je operativac za sprovođenje zakona na reci Elbi.⁴⁷

Priznavanje problema

Vlasti u Hamburgu su se u januaru 2024. godine pridružile Alijansi evropskih luka, inicijativi za poboljšanje bezbednosti u lukama Evropske unije.⁴⁸ Ova alijansa se fokusira na poboljšanje carinske efikasnosti u skeniranju kontejnera i inspekciji uvoza, zajedno sa ciljanim operacijama snaga za sprovođenje zakona u lukama. Takođe podstiče saradnju, promovisanjem javno-privatnih partnerstava za podršku lučkim vlastima i brodarskim kompanijama, zajedno sa zaštitom logistike, informacija, osoblja i operativnih procesa.⁴⁹

U maju 2024. godine, hamburške vlasti pokrenule su Centar za bezbednost luka kako bi poboljšale nadzor i

borbu protiv organizovanog kriminala u luci.⁵⁰ Ovaj centar, razvijen u saradnji sa policijom, carinom i tužiocima, olakšava razmenu informacija i identifikuje obrasce sumnjivih aktivnosti u ranoj fazi. Uveden je portal za uzbunjivače koji podržava ove napore, omogućavajući zaposlenima u luci da anonimno prijavljuju sumnjive aktivnosti. Pored toga, vlasti su sprovele kampanju podizanja svesti javnosti kako bi edukovale lučke radnike o opasnostima regrutovanja kriminalaca.⁵¹

Takođe, u maju 2024. godine, Hamburg je bio domaćin sastanka ministara Koalicije evropskih zemalja za borbu protiv teškog i organizovanog kriminala, koji je okupio ministre iz Nemačke, Belgije, Holandije i Francuske, kao i predstavnike Latinske Amerike. Švedska se pridružila koaliciji kao nova članica.

Ključni ishod sastanka bilo je usvajanje Hamburške deklaracije, trostruke strategije koja ima za cilj da prekine nabavku kokaina na samom izvoru ili u blizini izvora u Južnoj Americi; da poboljša saradnju između carina, organa za sprovođenje zakona i operatera iz privatnog sektora koji su aktivni u evropskim lukama i odgovorni za njih; i da poboljša prekograničnu saradnju organa za sprovođenje zakona kako bi se prekinule i razbile finansijske operacije kriminalnih mreža.⁵²

Nemačke vlasti su primetile smanjenje zaplene kokaina u luci Hamburg u prvoj polovini 2024. godine.⁵³ Iako bi to moglo da ukaže na smanjen priliv kokaina u Hamburg, to bi takođe moglo da odražava da organizacije za trgovinu drogom usvajaju sofisticiranije metode prikrivanja kao odgovor na pojačane mere bezbednosti. Uprkos ovim promenama, dostupnost i cena kokaina, uključujući i Hamburg, ostale su stabilne,⁵⁴ što ukazuje na kontinuiranu otpornost mreža za krijumčarenje.

Napomene

- 1 Port of Hamburg, *Statistics: Cargo handling*.
- 2 Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova (Nemačka), *Zusammen wirksam Drogenkriminalität bekämpfen*, 7. maj 2024.
- 3 Federalna kancelarija kriminalističke policije (Nemačka), *Bundeslagebild Rauschgiftkriminalität 2023*, 26. jun 2024.
- 4 Hamburška policija, *Polizeiliche Kriminalstatistik 2023*, 8. februar 2024.
- 5 Za više detalja, pogledajte Daneil Sager/Deutsche Welle, *Cocaine for Germany*, YouTube, 23. novembar 2023.
- 6 Radmila Grbić, Kod tužioca ćutali o švercu pola tone kokaina, pa vraćeni u policiju, *Libertas*, 10. decembar 2024.
- 7 Siniša Luković and Jelena Jovanović, Uhapšen Baranin: Pola tone kokaina zaplijenjeno na brodu Budva u Njemačkoj, *Vijesti*, 2. maj 2020.

Kontinuirani nedostaci u politici

Ciljane mere su od suštinskog značaja za efikasnu borbu protiv infiltracije balkanskih kriminalnih grupa, posebno u rešavanju rizika od korupcije i jačanju bezbednosti evropskih luka. Ranjivosti lučkih radnika na regrutovanje kriminalaca i dalje su nedovoljno rešene, jer su trenutni naponi ograničeni na opšte smernice, a ne na strategije koje se mogu sprovesti u delo. Ove mere bi mogle da obuhvate uspostavljanje partnerstva sa Mrežom za borbu protiv korupcije u pomorstvu (MACN),⁵⁵ nagrađivanom inicijativom koju predvodi industrija i koja predstavlja više od 50% globalne tonaže transporta i sarađuje sa vladama i civilnim društvom.

Iako je potreba za praćenjem i oduzimanjem virtuelne imovine kupljene kriminalnom dobiti priznata u Hamburškoj deklaraciji, nema dovoljno taktičkih odgovora za suprotstavljanje mobilnosti i prilagodljivosti kriminalnih mreža, uključujući onih sa Balkana, koje često iskorišćavaju slabe tačke sprovođenja.

Takođe je potrebno da se posveti veća pažnja ulozi posrednika, kao što su balkanske grupe koje upravljaju logistikom u Evropi i njihovo povezivanje sa zemljama porekla. Saradnja između zapadnoevropskih i balkanskih organa za sprovođenje zakona i lučkih vlasti u presretanju droga pre nego što stignu do evropskih luka nedovoljno je razvijena i zahteva značajno poboljšanje. Na primer, nijedna luka na Balkanu nije deo Alijanse evropskih luka, što ostavlja prazninu u koordinaciji napora. Ovo je važno jer pomorska balkanska ruta dovodi kokain iz Latinske Amerike i heroin preko Turske i Bliskog istoka na Balkan preko glavnih komercijalnih luka u Jadranskom, Egejskom, Crnom i Jonskom moru.⁵⁶

- 8 Radmila Grbić, Kod tužioca ćutali o švercu pola tone kokaina, pa vraćeni u policiju, *Libertas*, 10. decembar 2024.
- 9 Siniša Luković and Jelena Jovanović, Radulović pušten iz pritvora u Njemačkoj, *Vijesti*, 2. novembar 2020.
- 10 *Mutmaßlicher Drogenboss nach Hamburg ausgeliefert*, *Norddeutscher Rundfunk*, 15. novembar 2024.
- 11 Frank Drieschner, 'Der Hai': Berühmter Drogenboss nach Hamburg ausgeliefert, *Die Zeit*, 14. novembar 2024.
- 12 *Transport of drugs to Germany – the assets of Princ Dobrosh and Olsi Syziu are seized in Tirana*, *Insajderi*, 29 March 2024; SPAK, Saopštenje za javnost, 29. mart 2024.
- 13 Doboši je 1994. godine osuđen u Norveškoj zbog poslovanja mreže koja je snabdevala zapadnu Evropu heroinom. Za više detalja, pogledajte Oskar Aanmoen, *That time Crown Prince Haakon was almost kidnapped*, *Royal Central*, 28. decembar 2019.

- 14 Germany: Hamburg police seize 2 tons of cocaine worth €100M, *Deutsche Welle*, 27. septembar 2024.
- 15 Ibid.
- 16 Intervju sa Fatjonom Mejdini, direktorkom Opservatorije za ilegalne ekonomije u jugoistočnoj Evropi Globalne inicijative protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (GI-TOC), decembar 2024, onlajn.
- 17 Ibid.
- 18 Federalna kancelarija kriminalističke policije (Nemačka), *Bundeslagebild Organisierte Kriminalität 2023*, 5. septembar 2024.
- 19 Ibid.
- 20 Intervju sa Ruđerom Skaturom, višim analitičarem GI-TOC-a, januar 2025, onlajn.
- 21 Intervju sa istraživačkim novinarom, Hamburg, oktobar 2024.
- 22 Federalna kancelarija kriminalističke policije (Nemačka), *Bundeslagebild Organisierte Kriminalität 2023*, 5. septembar 2024.
- 23 Claas Meyer-Heuer and Roman Lehberger, *Jagd auf mutmaßlichen Clan-Paten: Die Akte Osmani*, *Der Spiegel*, 5. maj 2022; Julia Jüttner, *Osmani-Prozess: Aufmarsch der Nadelstreif-Angeklagten*, *Der Spiegel*, 4. mart 2008; Insa Gall, *Der Fall Osmani erschüttert Hamburg*, *Welt*, 18. avgust 2006; intervju sa istraživačkim novinarom u Hamburgu, Nemačka, oktobar 2024.
- 24 Ibid. Federalna kancelarija kriminalističke policije (Nemačka), *Bundeslagebild Organisierte Kriminalität 2023*, 5. septembar 2024.
- 25 Bashkim Osmani: 'Bogatstvo sada ulažem u Istru', *Nacional*, 28. avgust 2007.
- 26 Intervju sa istraživačkim novinarom u Hamburgu, Nemačka, oktobar 2024.
- 27 Claas Meyer-Heuer and Roman Lehberger, *Jagd auf mutmaßlichen Clan-Paten: Die Akte Osmani*, *Der Spiegel*, 5. maj 2022.
- 28 Intervju sa istraživačkim novinarom u Hamburgu, Nemačka, oktobar 2024.
- 29 André Zand-Vakili, *Kokainschmuggel? Europol verhaftet Bashkim Osmani*, *Hamburger Abendblatt*, 17. februar 2022.
- 30 Andrew Ede, *Alleged mafia boss released on bail*, *Majorca Daily Bulletin*, 1. jun 2022.
- 31 Intervju sa lokalnim ekspertom za droge, Hamburg, oktobar 2024.
- 32 Top Channel Albania, *Arrestohen tre shqiptarë në Hamburg, policia sekuestron 240 kg kokainë*, YouTube, 5. oktobar 2023.
- 33 Ibid.
- 34 Intervju sa istraživačkim novinarom, Zagreb, Hrvatska, decembar 2024.
- 35 Ibid.
- 36 Šariću pravosnažno 15 godina zatvora za šverc kokaina, *RTS*, 9. novembar 2020.
- 37 Krijumčari 339 kg kokaina na slobodi: U spektakularnoj akciji ulovili ih s drogom iz Brazila, sudili im godinama, a oni se na kraju nagodili s Uskokom, *Jutarnji List*, 5. april 2017.
- 38 Željko Petrušić, Otkriveni detalji akcije DOGMA: Kako je razbijena balkanska narko hobotnica i njen hrvatski krak, *Jutarnji List*, 24. maj 2011.
- 39 Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Hrvatska), Optužnica protiv Petra Ćosića i ostalih, KO-US-19/2023, 12. april 2023.
- 40 Ibid.
- 41 Evropski organi za sprovođenje zakona zaplenili su preko 30 tona kokaina povezanih sa operacijama kartela Tito i Dino, čije se aktivnosti takode odnose na pranje novca i navodne veze sa političkim ličnostima u Bosni i Hercegovini. Za više detalja, pogledajte Azem Kurtic, *Blue barrels, watertight bags: From Bosnian refugee to international drug kingpin*, *Balkan Insight*, 29. maj 2024.
- 42 Zdravko Ljubas, *Joint EU, UAE law enforcement hit Tito and Dino clan*, *Organized Crime and Corruption Reporting Project*, 29. novembar 2022.
- 43 US Department of the Treasury, *Treasury targets actors in Bosnia and Herzegovina undermining stability and perpetuating corruption*, 15. mart 2023.
- 44 Ibid; Daniel Brombacher i Sarah Fares, *Violence without borders: Why is drug-related violence spilling over into Germany?*, GI-TOC, 2. septembar 2024.
- 45 Specijalno državno tužilaštvo Republike Crne Gore, Optužnica protiv Radoja Zvicera i ostalih, Kt-S. 172/22, 30. decembar 2023.
- 46 Evropol, *Decoding the EU's most threatening criminal networks*, 11. oktobar 2024.
- 47 Intervju sa predstavnicima organa za sprovođenje zakona, Hamburg, oktobar 2024.
- 48 Port of Hamburg, *Alliance against international drug-related crime*, 31. januar 2024.
- 49 Evropska komisija, *European Ports Alliance to fight drug trafficking and organized crime*, 24. januar 2024.
- 50 Port of Hamburg, *Kampf gegen internationale Drogenkriminalität: Hafensicherheitszentrum offiziell eröffnet*, 31. maj 2024.
- 51 Ibid.
- 52 Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova i zajednice (Nemačka), *Hamburg Declaration of the Coalition of European Countries against Serious and Organized Crime*, 7. maj 2024.
- 53 GI-TOC, *European Drug Trends Monitor, Issue 1*, 9. decembar 2024.
- 54 Ibid.
- 55 Za više detalja, pogledajte veb-sajt Mreže za borbu protiv korupcije u pomorstvu (MACN).
- 56 Za više detalja, pogledajte Ruggero Scaturro i Walter Kemp, *Portholes: Exploring the maritime Balkan Routs*, GI-TOC, jul 2022.

Internacionalizacija krijumčarenja migranata kroz Balkan.

Krijumčarenje migranata evoluiralo je u kompleksan transnacionalni kriminalni poduhvat, sa zapadnobalkanskom rutom kao ključnim putem ka Evropskoj uniji. Ovaj fenomen otkriva „glokalnu“ prirodu organizovanog kriminala: globalni tokovi ljudi koje pokreću transnacionalne mreže koje iskorišćavaju lokalne uslove i olakšavajuće faktore kako bi generisali milione evra profita. Iako je kontinuirano poboljšanje saradnje između organa za sprovođenje zakona ohrabrujuće, ovi naporu moraju biti značajno intenzivniji, posebno u pogledu identifikacije i zaplene kriminalnih prihoda od trgovine ljudima.

Evropolova najnovija studija procena pretnji ozbiljnog i organizovanog kriminala (SOCTA), objavljena u martu 2025. godine, identifikovala je zapadnobalkansku rutu kao jedan od dva primarna migraciona koridora ka Evropskoj uniji. Kriminalne mreže razvile su sofisticirane metode za olakšavanje kretanja migranata duž ove rute, bilo vođenjem migranata preko granica ili pružanjem

daljinskih uputstava. Neregularni migranti se prevoze u različitim putničkim i komercijalnim vozilima, često skriveni u rezervoarima za gorivo, između tovarnih prostora ili među robom.¹

Zemlje na zapadnobalkanskoj migracionoj ruti posebno su podložne ovoj ilegalnoj aktivnosti. Srbija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina i Hrvatska postale su ključne tranzitne tačke, pri čemu kriminalne grupe koriste brojne strateške prednosti. Ove mreže imaju koristi od već postojećih kriminalnih veza, dubokog poznavanja lokalnog terena i korupcije unutar organa koji sprovode zakon.

Procene Evropola, Fronteksa i drugih međunarodnih agencija koje se bave migracionim pitanjima ukazuju na porast krijumčarenja migranata. Ono što izdvaja trenutnu situaciju je sve veće uključivanje različitih međunarodnih aktera, često iz redova samih migranata. Kriminalne grupe sada uključuju krijumčare iz Iraka, Sirije,

Migranti se skrivaju u poljima izvan Subotice u Srbiji, dok dogovaraju usluge sa krijumčarima ili pronalaze rute ka Mađarskoj, ulazu u Evropsku uniju.

Foto: Jodi Hilton/NurPhoto via Getty Images

Avganistana, Maroka, Alžira, Turske i Holandije, koji sarađuju preko granica kako bi koordinisali kretanje migranata iz zona konflikta ka Evropi.² Hapšenje osumnjičenog, koji je holandsko-iračkog porekla, za trgovinu ljudima u maju 2024. u Bosni i Hercegovini predstavlja jedan takav primer.³

Još značajniji je nedavni slučaj razbijanja navodne mreže za krijumčarenje migranata u Bugarskoj, što je dovelo do hapšenja osam osoba, a što ukazuje na ključnu ulogu stranih aktera u organizovanju ilegalnih operacija duž balkanske rute. Mrežu su vodili sirijski i jordanski državljani, a operisala je sa visokim stepenom sofisticiranosti, koordinišući tranzit migranata iz Turske u Bugarsku i dalje u Evropu, naplaćujući do 6.000 evra po osobi za krijumčarenje u Bosnu i Hercegovinu, i dodatnih 4.000 evra za transport u Srbiju. Ovi strani operativci navodno su radili sa bugarskim saučesnicima kako bi olakšali transport i logistiku, što pokazuje kolaboraciju lokalnih i međunarodnih aktera u proširenju operativnog delovanja. Mreža je takođe regrutovala vozače iz Moldavije.⁴

U novembru 2024. godine, operacija koju je predvodila Nemačka u okviru EU razbila je veliku osumnjičenu kriminalnu mrežu koja se navodno od 2021. godine bavila krijumčarenjem migranata, trgovinom oružjem i falsifikovanjem dokumenata duž balkanske rute. Uz podršku Evropola i vlasti iz različitih evropskih zemalja, uključujući Austriju, Bosnu i Hercegovinu, Nemačku i Holandiju, istraga je dovela do 25 hapšenja (uključujući šest u Srbiji i tri u Bosni i Hercegovini). Među uhapšenima bila su tri visokokotirane osobe. Jedan osumnjičeni, Iračanin za koga se veruje da vodi srodnu mrežu za krijumčarenje, uhapšen je u Ujedinjenom Kraljevstvu na osnovu evropskog naloga za hapšenje iz Poljske.⁵ Grupa je delovala u 20 zemalja, podugovarajući lokalnim grupama transport i smeštaj migranata, uglavnom Sirijaca, do konačnih destinacija u Nemačkoj, Holandiji i Ujedinjenom Kraljevstvu.⁶ Mreža je navodno bila nasilna prema migrantima i agresivna u zaštiti svog kriminalnog tržišta, naplaćujući između 4.500 i 12.000 evra po osobi. I migranti i krijumčari koristili su havalu u Turskoj za novčane transfere. Međunarodna saradnja organa za sprovođenje zakona otkrila je mrežu odgovornu za organizovanje ilegalnog transporta 750 migranata, ali dalje istrage sugerišu da bi broj prokrijumčarenih u Nemačku mogao biti čak 2.200, što je generisalo preko 3,4 miliona evra ilegalnog profita.⁷

Rusi, Belorusi, Ukrajinci i drugi istočnoevropljani često su regrutovani za vozače, koristeći njihovo poznavanje regionalnih ruta i sposobnost da se neprimetno integrišu.⁸ Hapšenja u januaru 2024. godine u Bosni i Hercegovini ističu kako su ovi stranci korišćeni kao vozači u operacijama krijumčarenja migranata.⁹ Ove osobe takođe služe kao posrednici, nudeći smeštaj, falsifikovane dokumente i pristup mrežama za podmićivanje kako bi olakšali tranzit. Zanimljivo je da mreže za krijumčarenje poseduju privatne kompanije u inostranstvu (uključujući uvozno-izvozne firme i kompanije za iznajmljivanje vozila), koje koriste za interakciju sa drugim firmama za iznajmljivanje vozila u regionu, stvarajući paravan koji prikriva identitet iznajmljivača i njihove namere. To u konačnici olakšava korišćenje ovih vozila za krijumčarenje migranata.¹⁰

Ovi strani akteri često sarađuju sa balkanskim krijumčarima kako bi se snašli sa kompleksnim granicama. Na primer, koordinisane akcije između stranih i lokalnih grupa bile su ključne u operacijama krijumčarenja koje su razbijene u Bosni i Hercegovini početkom 2024. godine.¹¹ U novembru iste godine, policija Državne agencije za istragu i zaštitu izvršila je pretres u Sarajevu i uhapsila državljanina Avganistana pod sumnjom za krijumčarenje ljudi i organizovanje kriminalne grupe u tu svrhu. Prema državnim tužiocima, od jula 2024. godine, osumnjičena kriminalna grupa za koju je uhapšeni navodno radio prokrijumčarila je više od 250 ilegalnih migranata, uglavnom turskog ili kurdsog porekla, i nezakonito zaradila više od 100.000 evra.¹²

Pored toga, turski krijumčari poseduju ekspertizu u falsifikovanju bugarskih pasoša, pri čemu kvalitet falsifikata varira u zavisnosti od cene, u rasponu od 1.500 do 5.000 evra. Ovi pasoši su korišćeni za prolazak kroz balkansku rutu.¹³

Procene pokazuju da najmanje 150 migranata dnevno ilegalno pređe u Srbiju.¹⁴ Podaci srpske policije pokazuju da su, nakon intenzivne operacije protiv krijumčarenja i neregularne migracije 2024. godine, pokušaji ilegalnih prelaza (i broj migranata) na severu značajno opali, dok su mnogi prihvatni centri zatvoreni.¹⁵ Potpredsednik Vlade Srbije Ivica Dačić potvrdio je hapšenje šestoro članova organizovane kriminalne grupe osumnjičene za krijumčarenje ljudi tokom operacije Evropola u novembru 2024. godine, nakon višemesečne međunarodne istrage. Uz podršku Evropola, ova istraga — koja je razbila osumnjičenu mrežu za krijumčarenje koju su navodno

vodili Sirijci — takođe je uključivala policiju iz Bosne i Hercegovine, Ujedinjenog Kraljevstva i zemalja EU.¹⁶

Strani krijumčari sve su prisutniji u Hrvatskoj, direktno povezani sa operacijama krijumčarenja iz zapadnobalkanske regije. Više od 10% svih zatvorenika u Hrvatskoj osuđeno je za krivična dela vezana za krijumčarenje migranata, među kojima su i strani državljani, uključujući pojedince iz Bosne i Hercegovine, Ukrajine, Moldavije, Gruzije, Kine i Indije.¹⁷

Načini plaćanja usluga krijumčarenja

Između 1. januara i 15. novembra 2024. godine, Međunarodna organizacija za migracije (IOM) intervjuisala je 12.817 migranata u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Crnoj Gori, Severnoj Makedoniji, Kosovu i Albaniji. Otprilike 40% ispitanika izjavilo je da su ih pratili pojedinci koji su olakšali barem jedno granično prelaženje u neku od zemalja Zapadnog Balkana. Troškovi i itinerari krijumčarenja variraju, pri čemu većina migranata u Severnoj Makedoniji i Srbiji bira „pakete“ za višegranično prelaženje, dok su plaćanja za jedno granično prelaženje češća za ulazak u Bosnu i Hercegovinu.¹⁸

Na slici 1 prikazane su cene za najčešće pominjane pakete. Istanbul služi kao primarna čvorišna tačka za ulaz migranata na Zapadni Balkan.¹⁹

Migranti koriste različite načine plaćanja za usluge krijumčarenja. Jedan uobičajeni aranžman uključuje plaćanje određenih GPS koordinata koje im omogućavaju ilegalno prelaženje granice. Nakon uspešnog prelaska, dobijaju poruku sa novim uputstvima i koordinatama za narednu fazu svog putovanja. Drugi aranžman podrazumeva plaćanje posrednika koji ih prate. U ovom slučaju, migranti se vode do određenih graničnih prelaza.

Po dolasku na lokacije sa druge strane, susreću se sa novim pojedincima koji nude smeštaj i uputstva o narednim koracima na njihovom putu.²⁰

Jačanje partnerstava za borbu protiv krijumčarenja migranata

Evropol pomno prati porast krijumčarenja migranata i sve veće uključivanje organizovanih kriminalnih grupa u ovu ilegalnu aktivnost, posebno onih koje vode državljani zemalja porekla. Kako bi se suočili sa ovim kriminalnim fenomenom koordinisanim naporima, u martu 2023. Evropol je osnovao regionalnu radnu grupu koja uključuje Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, Nemačku i Sloveniju. Radna grupa je posvećena suzbijanju kriminalnih mreža koje deluju duž glavnih migracionih ruta na Zapadnom Balkanu.²¹ Godine 2023. nemačke vlasti su takođe zatražile pomoć od Evrodžasta kako bi unapredile sudsku saradnju između zemalja učesnica u radnoj grupi i osnovale Zajednički istražni tim (JIT) sa predstavnicima iz Nemačke, Poljske, Srbije i Bosne i Hercegovine, dok Austrija učestvuje kao operativni partner. Dodatno, Evrodžast je osnovao koordinacioni centar u svom sedištu kako bi podržao radnu grupu i olakšao direktnu komunikaciju između svih uključenih vlasti.²²

U aprilu 2024. godine, Evropol je formirao sopstvenu Operativnu radnu grupu kako bi unapredio saradnju sa Austrijom, Bosnom i Hercegovinom, Nemačkom, Holandijom, Poljskom, Srbijom, Ujedinjenim Kraljevstvom i nekoliko drugih evropskih zemalja. Eksperti Evropola analizirali su obaveštajne podatke prikupljene od strane ove radne grupe kako bi razjasnili strukturu kriminalnih aktivnosti i identifikovali pojedince uključene u krijumčarenje i povezane finansijske operacije.²³

Ruta	Prosečna cena po osobi
Višedržavne rute	
Turska → Bugarska → Srbija	€3.468
Grčka → Severna Makedonija → Srbija	€1.033
Sirijska Arapska Republika → Nemačka	€12.600
Prelaženje jedne granice	
Crna Gora → Bosna i Hercegovina	€315
Srbija → Bosna i Hercegovina	€235

SLIKA 1 Cene itinerara krijumčarenja kroz Zapadni Balkan.

Izvor: Intervju sa predstavnikom IOM-a, Sarajevo, 12. decembar 2024.

U decembru 2024. godine, Bosna i Hercegovina je parafirala sporazum sa Evropskom unijom o unapređenju upravljanja migracijama putem raspoređivanja Fronteksovih službenika na svojoj teritoriji. Ovaj sporazum, za koji se očekuje da će biti službeno potpisan kasnije ove godine,²⁴ učvršćuje ulogu zemlje kao ključnog operativnog partnera u regionalnom i evropskom upravljanju migracijama, predstavljajući važan korak ka efikasnijim i koordinisanim rešenjima.

Koordinisani naponi Evropa, Evrodržasta i nacionalnih vlasti ističu sve veći značaj jedinstvenog pristupa u borbi protiv krijumčarenja migranata, posebno u pogledu suočavanja sa ulogom organizovanih kriminalnih grupa. Uspostavljanje operativnih radnih grupa i zajedničkih istražnih timova, zajedno sa unapređenim partnerstvima sa zemljama poput Bosne i Hercegovine, dovelo je do značajnog napretka u ometanju kriminalnih mreža koje deluju duž ključnih migracionih ruta. U nastojanju da unapredi saradnju u borbi protiv trgovine ljudima, Bosna i Hercegovina je potpisala sporazum o saradnji sa Evropskom unijom u oktobru 2024. godine koji omogućava Bosni i Hercegovini da postavi vezujućeg tužioca u Evrodržastu, EU-ovu agenciju za krivičnopravnu saradnju.²⁵ Kako bi se održao ovaj zamah, neophodno je dublje istraživanje novih trendova i razvoja u krijumčarenju migranata, kako bi strategije ostale prilagodljive stalno napredujućim taktikama kriminalnih mreža.

Uloga stranih aktera i složenost finansijskih sistema naglašavaju trajnu transnacionalnu bezbednosnu pretnju koju predstavlja krijumčarenje migranata. U 2024. godini, međunarodna saradnja organa za sprovođenje zakona dovela je do značajnog broja hapšenja; međutim, mreže za krijumčarenje pokazale su se veoma prilagodljivim. Ova situacija ukazuje na potrebu za dugoročnim strateškim protivmerama, umesto oslanjanja isključivo na kratkoročne akcije.

Kako bi se ovo ilegalno tržište efikasno oslabilo, vlasti se moraju fokusirati na ometanje ilegalnih finansijskih tokova, umesto da daju prioritet samo hapšenjima. Ključne akcije uključuju praćenje i zaplenu profita od krijumčarenja, unapređenje saradnje u razmeni finansijskih obaveštajnih podataka i pooštavanje regulative nad neformalnim platnim sistemima poput *havale* i ilegalnih bankarskih mreža.

Uspostavljanje zajedničkih finansijskih radnih grupa, unapređenje sankcija protiv pomagača i jačanje okvira za borbu protiv pranja novca takođe su ključne strategije. Zajedno, ove mere će pomoći u smanjenju ekonomskih podsticaja koji održavaju mreže za krijumčarenje. Bez doslednog fokusa na finansijsko ometanje, profitabilnost krijumčarenja migranata nastaviće da predstavlja pretnju bezbednosti EU i Zapadnog Balkana.

Napomene

- 1 Europol, Serious and Organised Crime Threat Assessment 2025: The changing DNA of serious and organised crime, 18. mart 2025.
- 2 Intervju sa zaposlenim u Službi za spoljne poslove., Sarajevo, 19. november 2024; Al Jazeera Balkans, *Sve više stranaca među krijumčarima migranata u BiH*, YouTube, 26. januar 2024.
- 3 Zdravko Ljubaš, Bosnia arrests Dutch-Iraqi suspected human trafficker, Projekat za izveštavanje o organizovanom kriminalu i korupciji, 23. maj 2024.
- 4 Europol, Four high value targets leading migrant smuggling ring arrested in Bulgaria, 21. avgust 2024.
- 5 Europol, 19 smugglers arrested in Bosnia and Herzegovina and Croatia, 8. mart 2024.
- 6 Europol, 25 arrests in EU-wide operation against Syrian migrant smuggling network, 21. novembar 2024.
- 7 Europol, Four high value targets leading migrant smuggling ring arrested in Bulgaria, 21. avgust 2024.
- 8 Start, *Podignuta optužnica protiv Bjelorusa zbog krijumčarenja ljudi*, 16. april 2024; Zinaida Delilović, *Mreža krijumčara ljudima se širi: Istočnoevropski kriminalci regrutuju nove, neosuđivane saradnike*, Žurnal, 4. jun 2024.
- 9 Uprava policije Dubrovnik-Neretva, *Spriječeno krijumčarenje stranih državaljana*, 24. januar 2024.
- 10 Interview with the owner of a rental car company, Sarajevo, 7. decembar 2024.
- 11 Europol, 19 smugglers arrested in Bosnia and Herzegovina and Croatia, 8. mart 2024.
- 12 Europol, 19 smugglers arrested in Bosnia and Herzegovina and Croatia, 8. mart 2024.
- 13 Intervju sa turskim prevodiocem, Sarajevo, 18. decembar 2024.
- 14 Radoš Đurović: *Dnevno 150 migranata uđe u Srbiju, nemamo kapacitete da zaustavimo migracije i krijumčarenje*, Danas, 21. februar 2024; Iva Gajić, *Srbija zatvorila više od polovine prihvatnih kampova, šta to znači za migrante?*, Radio Slobodna Europa, 5. avgust 2024.
- 15 *Nove rute migranata – kako Srbija odgovara na ilegalne prelaze*, RTS, 12. novembar 2024.
- 16 Dačić: *Uhapšeno šestoro krijumčara ljudi u sklopu međunarodne istrage*, Tanjug, 20. novembar 2024.
- 17 Tanja Kuturovac, *Krijumčari migranata čine više od 10 posto svih zatvorenika*, HRT, 8. decembar 2023.
- 18 Intervju sa zaposlenim u IOM, 12. decembar 2024, putem email-a.
- 19 Intervju sa predstavnikom IOM, Sarajevo, 12. decembar 2024.
- 20 Ibid.
- 21 Europol, 19 smugglers arrested in Bosnia and Herzegovina and Croatia, 8. mart 2024.
- 22 25 arrests in EU-wide operation against Syrian migrant smuggling network, Albanian Daily News, 21. novembar 2024.
- 23 Europol, 25 arrests in EU-wide operation against Syrian migrant smuggling network, 21. novembar 2024.

- 24 *Parafiran sporazum o raspoređivanju graničara EU na teritoriji BiH,*
Radio Slobodna Evropa, 18. decembar 2024.
- 25 Cornelia Riehle, Eurojust agreement with Bosnia and Herzegovina
signed, Eurocrim, 22. novembar 2024.

Bilteni rizika su redovna izdanja naših regionalnih opservatorija, koje koriste mreže civilnog društva kako bi obezbedile nove podatke i kontekstualizovale trendove u vezi sa mrežama organizovanog kriminala, nelegalnom trgovinom i reakcijama države na ove probleme. Ako želite da se besplatno pretplatite na buduća izdanja Biltena rizika, prijavite se [ovde](#) ili pošaljite e-poruku na adresu Vanja.Petrovic@globalinitiative.net.

O GLOBALNOJ INICIJATIVI

Globalna inicijativa protiv transnacionalnog organizovanog kriminala je globalna mreža od 700 stručnjaka širom sveta. Globalna inicijativa pruža platformu za promociju šire debate i inovativnih pristupa kao gradivnih blokova za inkluzivnu globalnu strategiju protiv organizovanog kriminala.

www.globalinitiative.net

Ova publikacija je nastala uz finansijsku podršku Fonda za sprečavanje sukoba, stabilnost i bezbednost Ujedinjenog Kraljevstva. Njen sadržaj je isključiva odgovornost Globalne inicijative protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (GI-TOC) i ne odražava nužno stavove Ujedinjenog Kraljevstva.

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME